МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра психології

Затверджено
На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 11 від 27. 01.2025 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни «Історія психології»

що викладається в межах ОПП 053 Психологія (першого освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності психологія

Силабус курсу Історія психології
2024-2025 навчального року

Назва курсу	Історія психології
Адреса викладання курсу	вул. Коперника, 3, м. Львів , авд. 208 https://us02web.zoom.us/j/6649500884?pwd=UWpUMktkOTJCNHVPY3F6MGRIMEh3QT09 Meeting ID: 664 950 0884 Passcode: 1mxvi9
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	кафедра психології філософського факультету
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 соціальні та поведінкові науки, 053 психологія
Викладачі курсу	Грабовська Софія Леонідівна, завідувач кафедри психології, кандидат філософських наук, професор кафедри психології, Гребінь Наталія Валеріївна, доцент, кандидат психологічних наук, Матковський Михайло Йосипович, доцент, кандидат філософських наук
Контактна інформація викладачів	ел. пошта sofiya.hrabovska@lnu.edu.ua soniah@ua.fm, тел. + (038) 0989533059
Консультації по курсу відбуваються	Щоп'ятниці 15:00 до 16.00 год. (вул. Коперника, 3, кафедра психології) або за посиланням: https://us02web.zoom.us/j/6649500884?pwd=UWpUMktkOTJCNHVPY3F6MGRIMEh3QT09 Meeting ID: 664 950 0884 Passcode: 1mxvi9
Сторінка курсу	Курс представлено в електронному освітньому середовищі Moodle http://e-learning.lnu.edu.ua/login/index.php https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykholohiia-053
Інформація про курс	Дисципліна «Історія психологія» є нормативною дисципліною з спеціальності 053 Психологія для освітньої програми 053 Психологія, яка викладається в 6 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно Трансферною Системою ECTS) _____. .
Коротка анотація курсу	Курс розроблено так, щоб надати студентам необхідні знання, практичні уміння та навички, обов'язкові для того, щоб набути фаху психолога. Об'єктом вивчення історії психології як науки є процес зародження та розвитку уявлень та знань про феномен психіки, її природу, функції, особливості тощо. Предметом курсу «Історія психології» є вивчення процесу розвитку поглядів на природу психічного. Навчальна дисципліна акцентує увагу на непростій історії психологічної науки. Отримані знання сприятимуть розумінню студентами складності процесу утворення та розвитку психологічної науки, допоможуть зрозуміти причини змін та уточнень предмету психології як науки,

	розібратися в причинах перманентної «кризи» психології, підґрунтях різнобарвності її течій, напрямів, бачень.
Мета та цілі курсу	***Метою*** навчальної дисципліни є дати студентам знання про процес розвитку поглядів на природу психічного та виробити розуміння причин зміни предмету психології як науки. ***Завдання*** курсу: • показати важливість знання історичних коренів наукових знань для розвитку та прогресу науки; • сприяти адекватному осмисленню студентами системи ідей та категорій, що утворюють сучасний план психологічної науки; • створити умови для вироблення у студентів вмінь та навичок аналізу психологічних теорій; • сприяти виробленню у студентів свого погляду на сутність та природу психічних явищ; • сприяти виробленню у студентів вмінь та навичок ведення наукової дискусії **Загальні компетентності:** ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку. **Фахові (спеціальні компетентності)** СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. СК12. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з науковою спільною, фахівцями-практиками та індивідуальними і груповими споживачами фахової психологічної допомоги в певній галузі наукової та/або практичної діяльності.
Література для вивчення дисципліни	**Базова література** 1. *Данилюк І*. Історія психології в Україні. –К.: Либідь, 2002. – 152 с. 2. *Корольчук М. С., Криворучко П.П.* Історія психології: Навч. посібн. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 248 с. (або видання *Корольчук М. С., Криворучко П.П.* Історія психології: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2009. – 232 с., *Корольчук М.С., Криворучко П.П*. Історія психології: Навч. посібник: К.:Ельга, Ніка-Центр, 2010. – 248 с.) 3. *Маноха І.П., Роменець В.А.* Історія психології XX століття: Навчальний посібник для ВНЗ. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1998. – 992 с. (або видання *Маноха І.П., Роменець В.А.* Історія психології XX століття: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Либідь, 2003 – 990 с.; *Маноха І.П., Роменець В.А.* Історія психології XX століття: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Либідь, 2007 – 832 с.) 4. *Махній М.М.* Історія психології : навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. – 472 с. https://makhnii-history.blogspot.com/2016/02/blog-post.html 5. *Benjafield J. G.* A History of psychology. – Boston, 2000. – 391 p.

6. *Lundin R.W.* Theories and System of Psychology. – 5 ed. – Lexington: Heath and Company, 1996. – 432 p.

Додаткова література

1. *Айзенк Г.Ю.* Визначте свій IQ. – К. : КМ-БУКС, 2018. – 208 с.
2. *Аристотель.* Про душу. – К. : Psyhe, 2019. – 260 с.
3. *Балей С. В.* З психології творчості Шевченка // История психоанализа в Украине // Сост. И. И. Крутько, Л. И. Бондаренко, П. Т. Петрюк. – Харков: Основа, 1996. – С. 140 - 201.
4. *Берн Е.* Ігри, в які грають люди. – К.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. – 256 с.
5. *Берн Е.* Що ти скажеш після привітання? Психологія людської долі. – К.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2018. – 432 с.
6. *Г'юм Д.* Про людську природу. – К.: Азбука, 2016. – 320 с.
7. *Грабовська С.Л., Михальчишин Г.Є.* Подолання «феноменів Піаже» в когнітивному розвитку дитини // Дитяча та юнацька психотерапія: теорія і практика у сучасних наукових дослідженнях / За заг. ред. Г.В. Католик [Колективна монографія]. – Львів: Астролябія, 2012. – 312 с. − С. 158–174 с.
8. *Грабовська С., Михальчишин Г.* «Феномени Піаже» в когнітивному розвитку дитини – міф чи реальність? // Людина в сучасному світі. В трьох томах. Книга 2. Психолого-антропологічний контекст : колективна монографія / [А.О. Вовк, О.В. Волошок, І.І. Галецька та ін.]; за заг. ред.. д-ра філос. наук, проф. Мельника В.П. − Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 602 с., С. 441-462
9. *Грабовська С.* Постмодернізм у психології : теоретичні та практичні аспекти // Наука і цінності людського буття : колективна монографія ; за заг. ред. В.П. Мельника. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015, – С. 526-544
10. *Грабовська С., Єсип М., Партико Т.* Предмет психології як проблема наукового дослідження // Багатовимірність особистості : психологічний ракурс : колективна монографія /
11. [Н.П. Гапон, С.Л. Грабовська, В.А. Гупаловська та ін.] ; за заг. ред.. С. Л. Грабовської, Р.І. Карковської. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 7-60
12. *Грабовська С.* Психологія постмодерну чи постмодерністська психологія? // Багатовимірність особистості : психологічний ракурс : колективна монографія / [Н.П. Гапон, С.Л. Грабовська, В.А. Гупаловська та ін.] ; за заг. ред.. С. Л. Грабовської, Р.І. Карковської. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 61-98
13. *Євдокімова О.*О. Історія психології : навчальний посібник. Харків, Національний університет внутрішніх справ, 2020. 320 с. https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27c52064-1466-4bae-9dc0-a5aede17e6c4/content
14. *Жуков С. М., Жукова Т. В.* Історія психології. – К.: Кондор, 2009. – 232 с. (або видання *Жуков С. М., Жукова Т. В.* Історія психології. – К.: Либідь, 2005. – 224 с.)
15. *Матвійчук Т.В.* Теорії особистості в зарубіжній та українській психології : навч. посібник. Київ : Магнолія 2006, 2024. – 500 с.
16. Психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Ін Юре, 2014. – 664 с. (авт. С. 26-72; С. 164-177)
17. *Наливайко Н.* Психоаналіз в Україні : Історія. Сьогодення. Майбутнє : монографія / Наталія Наливайко. – Київ : ВЦ «Академія», 2023. – 144 с.
18. *Роменець В. А.* Історія психології стародавнього світу і середніх віків. – К., 1983.
19. *Роменець В. А.* Історія психології. Відродження. – К., 1987.
20. *Роменець В. А.* Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібн. – К.: Либідь, 2006. – 1000с
21. *Роменець В. А.* Історія психології. Кінець XIX – початок XX ст. – К.: Вища школа, 1996.
22. *Роменець В. А.* Історія психології XX ст. – К.: Либідь, 1998. – 989 с.
23. Становлення психологічної думки в Україні : провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В.В. Турбан, Л.З. Сердюк, Ю.Т. Рождественський [та інш.] ; за ред. В.В. Турбан.

	– К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 306 с. 24. Токарева Н.М. Історія психології : від витоків до епохи Просвітництва : підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра ОПП 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлов, 2022 (Частина І) 384 с. https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053056.pdf 25. *Франкл В.* Людина в пошуках справжнього сенсу . – К.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2020. – 160 с. 26. *Фройд З.* Вступ до психоаналізу. Лекції. – К.: Основи, 2015. – 422 с. 27. *Фройд З.* По той бік принципу задоволення.– Львів : Фоліо, 2019. – 160 с. 28. *Фройд З.* Тотем і табу. – Львів : Фоліо, 2019. – 272 с. 29. *Фром Е.* Мистецтво любові. – К.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. – 192 с. 30. *Фром Е.* Мати або бути. – К.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2020. – 304 с. 31. *Юнг К. Г.* Аналітична психологія. – Львів : Астролябія, 2018. – 608 с. 32. *Юнг К. Г.* Психологічні типи.– Львів : Астролябія, 2011. – 696 с 33. *Юнг К. Г.* AION. Нариси щодо символіки самості. – Львів : Астролябія, 2016. – 432 с 34. *Юнг К. Г.* Архетип і колективне несвідоме.– Львів : Астролябія, 2018. – 608 с. 35. *Russell R.W.* Psychology in ist world context // American Psychologist . – 1984.– 39 (9). –P. 1026–1031. 36. *Skinner B.F.* Beyond Freedome and Dignity : Hockett Publising Company, 1971 **Інформаційні ресурси** 1. Базові підручники до вивчення курсу «Історія психології» представлено в електронному освітньому середовищі Moodle [курс «Історія психології», папка «Підручники, монографії»] http://e-learning.lnu.edu.ua 2. Грисенко, Н.В. Посібник до вивчення курсу «Історія психології». Від появи перших психологічних теорій до становлення психології як самостійної науки / Н.В. Грисенко. – Д.: РВВ ДНУ, 2017. – 40 с. http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=2060 3. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf 4. Махній І.П., Скок М.А. Історія психологічної думки: Навч.посібник [Електронний ресурс]. – Чернігів: Чернігівський національний університет ім. Т.Г. Шевченка, 2010: http //makhnii-history.blogspot.com/ 5. Практикум з історії психології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с. https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Sherbakova_Praktikum.pdf 6. Розвиток психології в Україні https://pidru4niki.com/16280414/psihologiya/rozvitok_psihologiyi_ukrayini 7. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан. — К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 306 с. https://core.ac.uk/download/pdf/32309617.pdf 8. www.Psychlit 9. www.Psychinfo 10. http://psychlib.com.ua/ 11. http://pidruchniki.ws 12. Студентська електронна бібліотека «Читалка» http://chitalka.info/psy.html 13. Електронна бібліотека https://sci-hub.tw/
Тривалість курсу	90 год. 3 кредити
Обсяг курсу	**64** годин авдиторних занять. З них: 32 години лекційних та 32 години практичних

	занять. **26** годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	***У результаті вивчення курсу «Історія психології» студент повинен знати:*** ✓ ключові положення основних психологічних теорій; ✓ закономірності розвитку предмета психології; ✓ основні персоналії, їх досягнення, ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології; ✓ основні віхи розвитку психології на Україні; ✓ сучасний стан психологічних досліджень в Україні та їх місце в світовій психології ***уміти:*** ✓ визначати передумови, впливи, взаємозв'язки тих чи інших ідей, теорій; ✓ прослідкувати історію розвитку ідей та психологічних шкіл; ✓ ідентифікувати тексти, точки зору; ✓ визначати тенденції розвитку тих чи інших ідей та поглядів; ✓ моделювати зміст певних психологічних понять (відповідно до епохи, школи, автора). ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Ключові слова	Психологія, психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, екзистенційна психологія, когнітивна психологія, персонологія, диспозиційна психологія.
Формат курсу	Очний / дистанційний
	Читання курсу лекцій та проведення практичних занять для вироблення фахових умінь та навичок та консультації для кращого розуміння тем
Теми	**ДОДАТОК (схема курсу)**
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці 6 семестру для здобувачів освітнього ступеня бакалавр
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін: Загальна психології, Соціальна психологія, Філософія для сприйняття категоріального апарату курсу Історія психології та вироблення фахових умінь та навичок.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, практичні заняття, інтерактивні методи навчання: групова робота, імітаційні та рольові ігри, аналіз ситуаційних вправ, розв'язання задач, дискусії, диспути, мозковий штурм, синектика, та ін., колаборативне навчання
Необхідне обладнання	Мцльтимедійний проектор, комп'ютер, фліпчарт, папір

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)

Оцінювання роботи студентів під час вивчення курсу "Історія психології"

№	Зміст роботи	Оцінка
1	Виступ на практичному занятті	2 бали
2	Суттєве доповнення або активність в інтерактивній роботі	1 бал
3	Тестування або словниковий диктант	5 балів
4	Контрольна робота	10 балів
5	Колоквіум	10 балів
6	Аналіз книги психологів-класиків Обсяг книги не менше 150 стор. Обсяг контрольної роботи: 1-2 стор. тексту А-4 (комп. набір) *Структура контрольної роботи:* Об'єкт, предмет, мета аналізованої книги Головна проблема аналізованої книги Хто впливав на автора: Цитування (з ким автор погоджується, кого критикує) Перелік основних ідей аналізованої книги Які ідеї лишаються актуальними. Які питання хотіли би задати автору книги? Аналіз книги студент має представити як коротку доповідь на практичному занятті	12 балів: 8балів письмова робота+4 бали її представлення на практичному занятті
7	Непідготовленість до заняття	– 2 бали
8	Допуск до іспиту	від 26 до 50 балів, отриманих студентом під час семестру

Академічна доброчесність при виконанні письмових робіт: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будьякому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Оцінка ECTS та визначення	Кількість	Оцінка за традиційною

		балів від 1 до 100	п‘ятибальною системою	
	A – відмінно	90 – 100	Відмінно	5
	B – дуже добре	81 – 89	Добре	4
	C – добре	71 – 80		
	D – задовільно	61 – 70	Задовільно	3
	E – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	51 – 60		
	FX – незадовільно	25 – 50	Незадовільно	2
	F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	0 – 24		

FX означає: “незадовільно” – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання;

F означає: “незадовільно” – необхідна значна подальша робота; з такою оцінкою студент відраховується після незадовільної відповіді на комісії або має повторити вичення курсу.

Питання до іспиту.

1. Підходи до історії психології.
2. Предмет історії психології.
3. Завдання історії психології.
4. Періодизація історії психології.
5. Методи, що використовуються в історії психології.
6. Функції історії психології, її роль в розвитку знань.
7. Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів.
8. Психологічні погляди в Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості).
9. Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (чарвакка, йога, веданта, міманса, н’яя, вайшешика).
10. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).
11. Душа в трактуванні натурфілософів. Вчення Геракліта про душу.
12. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
13. Моральна психологія Сократа і психологічні ідеї в філософській системі Платона.
14. Вчення про ейдоси Демокріта.
15. Психологічні ідеї Епікура.
16. Внесок Аристотеля в розвиток психології. Трактат «Про душу».
17. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.
18. . Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошд: вчення про душу і її волю.
19. Середньовічна Європа. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Г. Ниський, Н. Ефеський та інші).
20. Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. “Бритва” Вільяма Оккама.
21. Психологічні погляди епохи Відродження. (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, Н. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).
22. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка і їх значення для розвитку експериментальної науки.
23. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. де Карта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм.
24. Вчення про афекти і свободу Б. Спінози. Епіфеноменалізм Т. Гоббса.
25. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
26. Монадологія Г. Лейбніца.

	27. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі. 28. “Бути – означає бути сприйнятим” – Дж. Берклі. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом. 29. Психологічні погляди філософів епохи просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе, Вольтер, Д. Дідро, П.-Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі, Г. Гете та інші). 30. Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. В.-Ф. Гегель, Л. Фейєрбах. 31. Розвиток асоціанізму в XIX ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун). 32. Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца. Створення фізіології ВНД. Дарвінізм. Френологія. 33. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. 34. Програми створення нової, дослідної психології. В. Вундт – засновник експериментальної психології. 35. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Брентано. 36. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова. 37. Психологія “потоку свідомості” В. Джемса. Особистість, її життєвий шлях. Теорія емоцій Джемса-Ланге. 38. “Форми життя” Е. Шпрангера. 39. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості та логотерапія. 40. З. Фрейд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз. 41. Індивідуальна психологія А. Адлера. 42. Аналітична психологія К. Г. Юнга. 43. Анатомія невротичної особистості у К. Хорні. 44. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. 45. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Проблема поведінки і процесу научіння. 46. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні перемінні. 47. “Маленький робот” з біхевіористичною програмою К. Халла. 48. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера. 49. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймером “продуктивного мислення”. Гештальтистський “тріумвірат”. 50. Дослідження законів сприймання та інсайту (В. Келер). 51. Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін. 52. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу. 53. “Я”-концепція і “індериктивна” центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса. 54. Теорія особистісних конструктів Д. Келлі. 55. Факторна теорія особистості. Р. Кеттел. 56. Описати особистість через систему її рис і властивостей, характерологічних рис (Г. Олпорт). 57. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже. 58. Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х’юзом та М. Дональдсон. 59. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в “братських школах”. 60. Психологічні погляди Г. Сковороди. 61. Психологія в Києво-Могилянській академії. І. Гізель, С. Яворський. 62. Вчені-психологи у Львівському університеті: Ю. Охорович, С. Балей. 63. Розвиток української психології в радянський період 64. Харківська школа. Дефектологія – І. Соколянський та В. Мешеряков. 65. Психологічні погляди В. Роменця. 66. Г. Костюк як вчений та його внесок у розвиток української психології 67. Розвиток психології в Україні після 1991 року.

	68. Проблеми становлення сучасної української психології.
Опитування	Анкету зворотного зв'язку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Додаток Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)** лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Четвер 13.02; 16.40.-18.00	***Тема 1. Предмет, завдання, методи історії психології*** Підходи до історії психології. Предмет історії психології. Завдання історії психології. Типи психологічного пізнання.Періодизація історії психології. Методичні проблеми історико-психологічного дослідження. Методи, що використовуються в історії психології. Функції історії психології, її роль в розвитку знань.	Лекція, презентація дискусія	Б 2,3, 5-8 Д 8, 11,12, 19, 43	Опрацювання літератури 0,5 год.	практичне заняття за темою
Четвер 20.02; 16.40.-18.00	***Тема 2. Психологія стародавнього світу*** Психологічні погляди в стародавньому Єгипті та Вавілоні. Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів.Психологічні погляди в Стародавній Індії. Тлумачення душі та свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості). Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (чарвакка, йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика) та розуміння співвідношення душі і організму, темпераменту в індійських медиків. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості та її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи, та інші).	Лекція, презентація дискусія	Б 3,5-8. Д 8, 10,11,19 43,46	Опрацювання літератури 0,5 год.	практичне заняття за темою
Четвер 27.02; 16.40.-18.00	***Тема 3. Психологія античності*** Душа в трактуванні натурфілософів. Вчення про логос. Вчення про душу Геракліта. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу. Моральна психологія Сократа. Маєвтика як метод розвитку інтелекту. Психологічні погляди Платона. Психологічні ідеї у вченнях Демокріта та Епікура. Внесок Аристотеля в розвиток психології. Психологічні погляди античних	Лекція, презентація дискусія	Б3,5-8 Д 3,8, 11,12,19, 46	Опрацювання літератури 0,5 год.	практичне заняття за темою

	лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.				
Четвер 06.03; 16.40.-18.00	***Тема 4. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження*** Вчення про душу філософів арабомовного середньовіччя. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошид: вчення про душу та її волю. Внесок Аль-Газена в розвиток психології. Середньовічна Європа. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші).Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у Абеляра та Аврелія Августина. "Бритва" Вільяма Оккама.Психологічні погляди епохи Відродження. "Душа в тілі" – П'єтро Помпонацці. Створення товариства природодослідників Бернардіно Телезіо.Вивчення пізнавальних можливостей людини Леонардо да Вінчі. Вчення про світ і душу Н. Кузанського, гілозоїзм Дж. Бруно. Психологічні погляди іспанських вчених: Х. Вівес, Г. Перейра.	Лекція, презентація дискусія	Б 3-8 Д 12,19, 20,46	Опрацювання літератури 0,5 год.	практичне заняття за темою
Четвер 13.03; 16.40.-18.00	***Тема 5. Психологія як наука про свідомість*** Обґрунтування Ф. Беконом емпіричної методології та індуктивної логіки та їхнє значення для розвитку експериментальної науки.Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. де Карта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм. Вчення про афекти і свободу волі Б. Спінози.Епіфеноменалізм Т. Гоббса. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка. Монадологія Г. Лейбніца. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі."Бути – значить бути сприйнятим" – Дж. Берклі. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом.Психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе, Вольтер, Д. Дідро, П.-Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі, Гете та інші).Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. В.-Ф. Гегель, Л. Фейєрбах. Розвиток асоціанізму в XIX ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун).	Лекція, презентація дискусія	Б 3,5,7, 8 Д8-12,21	Опрацювання літератури 0,5 год.	практичне заняття за темою
Четвер 20.03; 16.40.-18.00	***Тема 6. Виникнення експериментальної психології*** Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца. Створення фізіології	Лекція, презентація дискусія	Б 2, 3,5,7, 8 Д 8, 11, 12,22,23,	Опрацювання літератури 0,5 год.	практичне заняття за темою

	ВНД. Дарвінізм. Френологія.Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. Програми створення нової, дослідної психології. В. Вундт – засновник експериментальної психології. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Брентано. Програма побудови психології як науки про поведінку. Розгалуження психологічної науки.		42		
Четвер 27.03; 16.40.-18.00	***Тема 7. Психологія "потоку свідомості"*** Психологія "потоку свідомості" В. Джемса. Особистість, її життєвий шлях, за В. Джемсом. Теорія емоцій Джемса-Ланге. "Форми життя" Е. Шпрангера. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості та логотерапія. Антипсихіатричний напрямок Л. Бінсвангера.	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5, 7, 8 Д8,11,12 22,23,25, 42	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
Четвер 03.04; 16.40.-18.00	***Тема 8. Фрейдизм і неофрейдизм*** З. Фрейд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз.Трансформація фрейдизму. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга. Анатомія невротичної особистості К. Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома. Міжособистісна психіатрія Г. Салівена. Теорія розвитку особистості Е. Еріксона: кризи розвитку, можливості та перепони розвитку.	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5,7-9 Д1,5,6,8, 11,12,14, 23,26, 28-31, 33-40,42	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
Четвер 10.04; 16.40.-18.00	***Тема 9. Розвиток біхевіоризму*** Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Проблема поведінки і процесу научіння. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні перемінні. "Маленький робот" з біхевіористичною програмою К. Халла. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5,7-9 Д 11-13, 23,26, 41-44	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
Четвер 17.04; 16.40.-18.00	***Тема 10. Гештальтизм як психологія цілісності*** Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймером "продуктивного мислення". Гештальтистський "тріумвірат". Проблема розвитку психіки (К. Коффка). Дослідження законів сприймання та інсайту (В. Келер). Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5,7-9 Д 7,8, 11-13,23,26, 31, 41,42	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
Четвер 24.04; 16.40.-18.00	***Тема 11. Феноменологічна стратегія в психології*** Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу. "Я"-концепція і "індериктивна" центрована на клієнтові психотерапія К. Роджерса. Теорія особистісних конструктів Д. Келлі.	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5,7-9 Д8,11,13 23,26, 40,42	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою

Четвер 01.05; 16.40.-18.00	***Тема 12. Диспозиційні теорії особистості*** Зародження диспозиційних теорій. Мірний підхід до особистості. Факторна теорія особистості Р. Кеттелла.. Описати особистість через систему її рис, властивостей та характерологічних рис (Г. Олпорт).	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5,7-9 Д8,11,13 23,26, 41,42	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
Четвер 08.02; 16.40.-18.00	***Тема 13. Когнітивна психологія та школа Ж. Піаже*** У. Найсер – психіка як інформаційна система. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже. Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х'юзом та М. Дональдсон.	Лекція, презентація дискусія	Б 2-5,7-9 Д8,11,13 23,26, 41,42	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
Четвер 15.05;22.05 16.40.-18.00	***Тема 14. Розвиток психології в Україні*** Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в "братських школах". Психологічні погляди І. Вишенського. Г. Сковорода про душу і світ.Психологія в Києво-Могилянській академії. І. Гізель. С. Яворський.Вчені – психологи у Львівському університеті: Ю. Охорович, С. Балей.Розвиток української психології в радянський період: Харківська школа (Гальперін, Запорожець, Божович та інші); дефектологія – І. Соколянський та О. Мешеряков; історія психології – В. Роменець. Г. Костюк як вчений та організатор наукових досліджень в Україні. Проблеми становлення сучасної української психології.	Лекція, презентація дискусія	Б 1,3,4,6 Д 4,12, 14,18,24, 25,46	Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
	Тема 1. Предмет, завдання, методи історії психології) 1. Підходи до історії психології. Предмет історії психології. 2. Завдання історії психології. 3. Періодизація історії психології. 4. Методи, що використовуються в історії психології. 5. Функції історії психології, її роль в розвитку знань.	Практичне заняття, дискусія, групова робота	Б 1,2,3, 5. Д10,11, 42	Підготовка до практичного заняття Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
	Тема 2. Психологія стародавнього світу 1. Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів. 2. Психологічні погляди в Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості). 3. Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (чарвакка, йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика). 4. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 5,7. Д 19, 46	Підготовка до практичного заняття Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою

	Тема 3. Психологія античності 1. Душа в трактуванні натурфілософів. Геракліт. 2. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу. 3. Моральна психологія Сократа і психологічні ідеї в філософській системі Платона. 4. Вчення про ейдоси Демокріта. Психологічні ідеї Епікура. 5. Внесок Аристотеля в розвиток психології. 6. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б3,5,7,8 Д 1,4, 19, 46	Підготовка до практичного заняття Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
	Тема 4. Психологічні вчення середньовіччя та епохи Відродження 1. Арабомовний світ. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю. Внесок Аль-Газена в розвиток психології. 2. Середньовічна Європа. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші). 3. Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. “Бритва” В. Оккама. 4. Психологічні погляди епохи Відродження. (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, Н. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б3,5,7,8 Д 19,20 46	Підготовка до практичного заняття Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою
	Тема 5. Психологія як наука про свідомість 1. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка і їхнє значення для розвитку експериментальної науки. 2. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. Декарта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм. Вчення про афекти і свободу Б. Спінози. Епіфеноменалізм Т. Гоббса. 3. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка. Монадологія Г. Лейбніца. 4. Асоціанізм Д. Гартлі, Д. Прістлі. 5. “Бути – значить бути сприйнятим” – Дж. Берклі. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом. 6. Психологічні погляди філософів епохи Просвітництва (Е. Кондільяк, Ж. Кондорсе,	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 3,5,7, 8 Д 15,19 21	Підготовка до практичного заняття Опрацювання літератури 1 год.	практичне заняття за темою

	Вольтер, Д. Дідро, П.-Ж. Кабаніс, Ж. Ламетрі, Гете та інші). 7. Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. В.-Ф.Гегель, Л. Фейєрбах. 8. Розвиток асоціанізму в XIX ст. (Г. Спенсер, Дж. Міль, Т. Браун).				
	Тема 6. Виникнення експериментальної психології 1. Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І. Мюллера, Г. Гельмгольца. Створення фізіології ВНД. Дарвінізм. Френологія. 2. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. 3. Програми створення нової, дослідної психології. В. Вундт – засновник експериментальної психології. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Брентано. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 3,5,7, 8 Д 19,15 22	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1 год.	Контрол ьна робота “Психол огія в доексперимента льний період” (тестува ння)
	Тема 7. Психологія “потоку свідомості” 1. Психологія “потоку свідомості” В. Джеймса. Особистість, її життєвий шлях. Теорія емоцій Джеймса – Ланге. 2. “Форми життя” Е. Шпрангера. 3. Екзистенційна психологія особистості В. Франкла. Екзистенційна корекція особистості і психотерапія. 4. Антипсихіатричний напрямок Л. Бінсвангера.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 5,7,8 Д 9,22, 27	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1 год.	практи чне заняття за темою
	Тема 8. Фрейдизм і неофрейдизм 1. З.Фрейд і його вчення про несвідоме. Пансексуалізм і психоаналіз. 2. Індивідуальна психологія А. Адлера. 3. Аналітична психологія К. Г. Юнга. 4. Анатомія невротичної особистості у К. Хорні. 5. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома. 6. Е. Еріксон: его-психологія, стадіальний розвиток особистості, ідентичність.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 2,3,5, 8 Д2,6,7,2 8,29, 31-34, 39-41	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1 год.	практи чне заняття за темою
	Тема 9. Розвиток біхевіоризму 1. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Проблема поведінки і процесу научіння. 2. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні перемінні. 3. “Маленький робот” з біхевіористичною	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи,	Б 2,5,6 Д 15,23 37,38	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання	

	програмою К. Халла. 4. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.	задачі		літерат ури 1 год.	
	Тема 10. Гештальтизм як психологія цілісності 1. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М. Вертгеймером “продуктивного мислення”. Гештальтистський “тріумвірат”. 2. Дослідження закономірностей сприймання та інсайту (В. Келер). 3. Неогештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості: К. Левін.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 4,5,6, 7 Д 8, 37, 38	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1 год.	практи чне заняття за темою
	Тема 11. Феноменологічна стратегія в психології 1. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу. 2. “Я”-концепція і “індериктивна” центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса. 3. Теорія особистісних конструктів Келлі.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б2,3,5,6, 7,8 Д 17, 37,38	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1 год.	практи чне заняття за темою
	Тема 12. Диспозиційні теорії особистості 1. Зародження диспозиційних теорій. 2. Як виміряти особистість: факторна теорія особистості Р. Кеттела. 3. Описати особистість через систему її рис і властивостей; характерологічних рис (Г. Олпорт).	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 2,3,5. 6 Д 23, 24,25, 26, 37,38	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1год.	практи чне заняття за темою
	Тема 13. Когнітивна психологія та школа Ж. Піаже 1. У. Найсер – психіка як інформаційна система. 2. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже. 3. Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х’юзом та М. Дональдсон.	Практичне заняття, дискусія, групова робота, ситуаційні вправи, задачі	Б 2,3,4, 5,6 Д 9, 23, 24,25, 26, 37,38	Підгот овка до практи чного заняття Опрац ювання літерат ури 1 год.	Практи чне заняття за темою Колокві ум Школи в психоло гії 1 половин и XX століття
	Тема 14. Розвиток психології в Україні 1. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в “братських	Практичне заняття, дискусія,	Б 1,3,4,6 Д4,12,14 18,24,25,	Підгот овка до практи	практи чне заняття

	школах”. 2. Психологічні погляди І. Вишенського. Г. Сковорода про душу і світ. Психологія в Києво-Могилянській академії. І. Гізель, С. Яворський. 3. Вчені-психологи у Львівському університеті: Ю. Охорович, С. Балей. 4. Розвиток української психології в радянський період: Харківська школа (Гальперін, Запорожець, Божович та інші); Дефектологія – І. Соколянський та В. Мешеряков; Історія психології – В. Роменець, Г. Костюк. 5. Психологія українських психологів західної діаспори: О. Кульчицький. 6. Проблеми становлення сучасної української психології.	групова робота, ситуаційні вправи, задачі	46,47	чного заняття Опрацювання літератури 1 год.	за темою Оцінювання індивідуальних завдань